

Torah from Around the World

De ultieme religieuze uitdaging is Gods beeld en gelijkenis te zien in iemand die niet op ons lijkt.

Rabbin Jonathan Sacks z"l

Sjabbat 27 maart 2021 / 14 Niesan 5781, Sjabbat haGadol, Tsav, Wajikra/Leviticus 6:1 - 8:36

Tanach blz. 205 - 212

Haftara: Malachi 3:4 - 24

Tanach blz. 1233 - 1234

Vertaler: Bram Lagendijk

Commentaar: **Rabbin Ben Spratt** is rabbijn bij de Rodeph Sholom gemeente in New York

Oorspronkelijke Engelse tekst: <https://reformjudaism.org/learning/torah-study/torah-commentary/never-too-proud-wield-sacred-shovel>

Nooit te trots om de heilige schep te hanteren

Eén van de kenmerkende aspecten van het boek Wajikra is de voortdurende focus op offerdetails: dode dieren, bloedspetters, geroosterde ingewanden, en uiteindelijk de restjes – de botten, het

gesmolten vet en de ashopen. Wie niet gesteld is op zulke dierlijke details, zal zich uit organisatorisch oogpunt misschien afvragen wie aan het einde van een offer-dag de leiding had over het opruimen.

De afdeling van deze week, Tsav, geeft ons een antwoord: de verkoolde overblijfselen van geroosterde dieren en hun ingewanden werden niet overgelaten aan een 'offer-schoonmaakteam', niet aan de Jisraëlieten of Leviëten, maar aan de priesters zelf – en zelfs aan Aharon de Hogepriester. Zoals wordt verteld in de Tora: "Hij (de priester) zal zijn (priesterlijke) gewaden uittrekken, andere gewaden aantrekken en de as naar de ashoop buiten het kamp brengen" (Wajikra 6:4). Rasji verscherpt dit beeld door uit te leggen dat de Hogepriester zijn heilige gewaad verruilde voor vuile kleren om de enorme hoeveelheid offer-as en gesmolten vet te kunnen verwerken (Rasji op Wajikra 6:4). De spirituele leider, de tussenpersoon tussen het volk en God, begon elke dag met het opruimen van ritueel afval, gehuld in lompen.

Stel je een ogenblik voor dat de president van de Verenigde Staten elke ochtend het afval van de Oval Office op de stoep zet. Of dat bestuursvoorzitters van de grootste bedrijven regelmatig de directiekamers schoonmaken voordat ze een dag vol zakelijke activiteiten beginnen. In ons verhaal zien we dat zelfs Aharon de Hogepriester is opgedragen om as te scheppen.

Rabbeinu Bahya, een bijbelcommentator uit het Middeleeuwse Spanje, verklaart deze verrassende rol van de priester door de verwijdering van de as te beschouwen als een feitelijk onderdeel van de offerdienst (R. Bahya ben Asher op Wajikra 6:3). Het wegwerken van offer-afval lijkt weinig op de pracht en praal van de offers, maar het dwingt zelfs de Hogepriester tot nederigheid. En hierin ligt misschien wel de hoogste vorm van dienstverlening. Zoals Rabbeinu Bahya suggereert, is de kleinste handeling vanuit een houding van nederigheid groter dan de grootste handeling vanuit een houding van arrogantie.

We spreken zo vaak over de enorme verplichtingen en verantwoordelijkheden die wij als Joden hebben. Om Gods partners te zijn in Zijn scheppingswerk. Strevend naar vrede en gerechtigheid om een tijdperk van perfectie in te luiden. De vermetelheid van grootse daden beheersen de krantenkoppen en onze gedachten. Maar in onze bestaande teksten en tradities vinden we veel meer aandacht voor de ontelbare kleine daden, gedaan vanuit nederigheid. Onze Tora leert ons af te zien van het uit het nest nemen van een moedervogel met haar jongen (Dewariem 22:6) – we zouden nooit zo hooghartig moeten zijn om een moedervogel te dwingen de pijn te verdragen bij de aanblik van het wegnemen van haar kinderen. We zouden nooit werkeloos mogen toezien bij de gevallen ezel van een vijand en moeten helpen om hem op te tillen (Sjemot 23:5). Zelfs het lastdier van een vijand verdient onze aandacht. En we zouden nooit zo druk moeten zijn of op onszelf gericht dat we niet voor de weduwe kunnen zorgen (Sjemot 22:21-23; Dewariem 24:17, 20) en voor de vreemdeling (Sjemot 23:9; Wajikra 19:33-34; Dewariem 24:17, 20). Onze opdracht is niet om de wereld in één klap te veranderen, maar om op zekere momenten te werken aan verandering. Het gevallen dier, de vergeten vreemdeling.

Nederigheid helpt ons om onze ogen te openen voor zulke momenten – om onze vermomde arrogantie af te werpen en de wereld door de ogen van een ander te zien. Kleine handelingen – zoals het scheppen van as – zijn geen wereldschokkende gebeurtenissen. Maar ze zijn misschien wel de meest heilige.

Zoals zo vaak gebeurt, kwam deze ogen-openende ethiek vorig jaar het beste tot uiting bij de generatie van onze opgroeiende jongeren. Van één van onze basisschoolklassen liepen de leerlingen, verkleed als superheld, eenhoorn of ‘minion’, in optocht rond, papieren zakken dragend met kleurige versieringen. Toen ik vroeg wat ze van plan waren, riep één van hen: "We gaan de mensen *misjloach manot* geven!" Ik hoorde dat de klas naar verschillende lokale bedrijven ging om de werknemers Poeriemcadeautjes te geven. Eén van onze kinderen ging naar een wasserette en gaf de kassamedewerker haar cadeaузakje met de woorden: "Bedankt voor het wassen van onze kleren!" Op dat moment struikelde een medewerker van de wasserette, waardoor overal wasgoed viel. Onmiddellijk haastte het kind zich om te helpen met het oprapen van de gevallen kledingstukken.

Een kleine, bescheiden daad, het geven van een papieren zak met twee *hamantaschen*, veranderde dat moment. Een gezamenlijke handeling maakte de wanorde in de wereld een klein beetje minder. Een kind zag eindelijk het gezicht van een vrouw langs wie ze al honderden keren was gelopen. De stralende glimlach van de kassamedewerker onthulde de kracht van deze erkenning.

Deze week markeert het begin van de lente, ons seculiere en Joodse seizoen om op te ruimen wat we het afgelopen jaar hebben gedaan en om te kijken naar de mogelijkheden die voor ons liggen. Het lijkt een goed moment om - via het beeld van de priester die as scheidt, het altaar opruimt - te worden herinnerd aan het belang van deze kleine, bescheiden daden. We leven in een wereld waarin oneindig veel behoefte is aan zulke kleine handelingen, aan mensen die ogen openen en aan momenten van verandering. We moeten de trots overwinnen die ons ervan weerhoudt relaties te herstellen, ons ervan weerhoudt kansen te vinden om anderen te helpen. We moeten onze ogen niet sluiten voor de honderden momenten per dag waarop we iets kunnen veranderen met slechts een paar woorden: een hand op een schouder, een papieren zak met *hamantaschen*.

In het boek Sjemot wordt ons opgedragen een ‘koninkrijk van priesters’ te worden (Sjemot 19:6). Parasja Tsav herinnert ons eraan dat de heiligste momenten voor de priesters misschien buiten de schijnwerpers van de offerdienst bleven. Door het aantrekken van de ‘lommen’ van nederigheid konden ze kleine, eenvoudige handelingen uitvoeren. Datzelfde geldt voor ons.

In de woorden van de Amerikaanse auteur en singer-songwriter Carrie Newcomer:

Een schep is een gebed voor de voet van de boer,
wanneer hij die in de zachte aarde steekt ...
een vriend is een gebed wanneer hij de juiste vraag stelt,

wanneer hij soep brengt,
en lacht om je grappen,
wanneer hij je een foto appt,
omdat je eenzaam bent, of vermoeid, of gewoon zo ver van huis ...

(‘A Shovel is a Prayer’ in *The Beautiful Not Yet*).

Eredienst zit in de kleinste handelingen. Moge ieder van ons gezegend zijn met veel kansen om ‘as te scheppen’ en iets in de tijd te kunnen veranderen.